01/08/2019

Η Πρόοδος του Τιμίου Σταυρού

/ Ορθόδοξες Προβολές

Σήμερα, την 1η ημέρα του Αυγούστου, του μήνα της Παναγίας η Εκκλησία, εορτάζει την Πρόοδο του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού, δηλαδή την έξοδο του Τιμίου Σταυρού από το παλάτι (ή κατ' άλλους από το σκευοφυλάκιο της μεγάλης εκκλησίας) στην Πόλη.

Πρόκειται για εορτή που συμπίπτει με την πρώτη ημέρα της νηστείας της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και θεσπίστηκε σε ανάμνηση της απαλλαγής των Βυζαντινών, με τη βοήθεια του Τιμίου Σταυρού, από την επιδρομή των Σαρακηνών επί της εποχής του αυτοκράτορα Μανουήλ Κομνηνού. Στην Κωνσταντινούπολη κατά την εορτή αυτή γινόταν λιτάνευση (πρόοδος) του Τιμίου Σταυρού.

Ο Σ. Ευστρατιάδης για το γεγονός αυτό γράφει τα έξης: «Κατά την ημέραν ταύτην εξήγετο εκ του σκευοφυλακίου της μεγάλης εκκλησίας ο τίμιος σταυρός, περιήγετο ανά την πόλιν και εξετίθετο εις διαφόρους ναούς προς προσκύνησιν και αγιασμόν των πιστών και πάλιν απετίθετο εις το σκευοφυλάκιον».

Εἰς τοὺς κώδικας τὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ προεόρτια ἀναγράφονται καὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς πρώτης Αὐγούστου, ἡ δὲ κατὰ τὴν προεόρτιον ταύτην ἀνάμνησιν ὑμνογραφία εἶναι πλούσια καὶ κεῖται ἀνέκδοτος εἰς πολλοὺς Κώδικας καὶ ἵνα μόνον εἰς τοὺς κατ' αὐτὴν συντεθέντας Κανόνας περιορισθῶ, σημειῶ Κανόνα τοῦ

Θεοφάνους (ἐν τοὶς Κώδ. 368 φ. 3636,1568 φ. 3α Παρισίων καὶ Ω 147 Λαύρας), τοῦ Γεωργίου Νικομήδειας (ἐν τοὶς Κωδ. 1567 φ. 240 6,13φ 351 α’ Παρισίων καὶ Θ 32 φ. 344α, Δ 12 φ. 273α, 1135 φ. 333α καὶ Ω 147 φ. 368α Λαύρας), ἕτερον τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου Νικομήδειας φέροντα ἀκροστιχίδα «Σταυρῶ γεγηθῶς ἐξάδω θεῖον μέλος Γεώργιος» (ἐν τῷ Παρισινῷ Κωδ. 13 φ. 352 6 καὶ τῷ τῆς Λαύρας Θ 33 φ. 5). Εἰς τοὺς αὐτοὺς δὲ Κώδικας καὶ ἄλλους Στιχηρὰ πολλά, Ἰδιόμελα, Καθίσματα κλπ.».

Όμως, ο Πατμιακός Κώδικας 266, αναγράφει ότι κατά την 1η Αυγούστου στη Μεγάλη εκκλησία ετελείτο «ἡ Βάπτισις τῶν τιμίων Ξύλων».